

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

۲۰۲۶/۰۶/۱۱

محمد مُحق

شرایط ناگوار هرات و مسئولیت شرعی ما

در همین آغاز می‌خواهم با صراحت بگویم: خدا شاهد است که نه من راضی هستم و نه هیچ انسان با مسئولیت دیگری که بیش از این در آن سرزمین خشونت و جنگ جریان داشته باشد و یا حتی یک فیر دیگر صورت بگیرد. مردم بیچاره ما از بس که سال‌ها ناامنی دیده‌اند به کمترین حقوق خود راضی و قانعند و مطالبه زیادی از حاکمان کنونی جز ابتدایی‌ترین حقوق خویش ندارند. اما سیاست‌های ظالمانه و انسان‌ستیزانه این گروه که مستقیماً کرامت انسانی شهروندان را پایمال می‌کند و عواقب مصیبت‌باری برای میلیون‌ها زن و دختر آن سرزمین دارد، اجازه سکوت در برابر این وضعیت را نمی‌دهد. این را به صورت هشدار می‌گویم که تداوم این سیاست‌ها قطعاً سبب فروپاشی مجدد و درگرفتن جنگ‌های تازه خواهد شد. در این روزها بسیاری از من و امثال من می‌پرسند که حکم شرعی و مسئولیت اخلاقی ما در برابر این اوضاع چیست؟

همه علمای متخصص در شریعت و فقه اسلامی می‌دانند که احکام شرعی برای پنج هدف اساسی تشریح شده است، و یکی از آنها "عرض" یعنی آبرو و کرامت انسان است. این موضوع با عنوان "ضرورات خمس" شناخته می‌شود. شماری از فقهای معاصر گفته‌اند که سه هدف دیگر نیز در این ردیف قرار می‌گیرد: آزادی، کرامت و عدالت. یعنی احکام شرعی وسیله تحقق این اهداف هستند، و هر حکمی که با این اهداف در تناقض قرار بگیرد از اعتبار می‌افتد و محل اجرا ندارد.

چیزی که در نظام طالبان به صورت عام و در این روزها در هرات به صورت خاص دیده می‌شود تعرض به آبرو و کرامت انسانی شهروندان و ایجاد رعب و هراس گسترده در میان مردم است. این سیاست‌ها به طور آشکار زنان و دختران مردم هرات را نشانه گرفته و امنیت عمومی را از جامعه سلب کرده است. امروزه خانواده‌های هراتی احساس می‌کنند که زنان و دختران شان دیگر در این شهر امنیت ندارند و هر آن ممکن است در معرض شلاق، دستگیری، و آبروریزی قرار بگیرند. بر اساس آیه محاربه که آیه 33 سوره مائده است، کسانی که دست به ایجاد رعب و هراس در عرصه عمومی می‌زنند دشمنی با خدا و پیامبر کرده و مستحق بالاترین مجازات‌های کیفری‌اند. نهاد امر به معروف طالبان با سلب امنیت روانی از میلیون‌ها شهروند آن سرزمین اکنون مصداق آشکار حکم محاربه است. این سیاست‌ها از نظر شرعی مصداق قطعی ظلم و بی‌عدالتی شمرده می‌شود و از نظر فقه اسلامی مقابله با ظلم یک وظیفه شرعی است. به ویژه از نظر امام اعظم ابوحنیفه (رح) آنچه سبب تجویز جهاد می‌گردد ظلم است نه کفر، و اگر حتی شهروندان غیر مسلمان جامعه اسلامی مورد ظلم قرار بگیرند آن جامعه موظف است که به دفاع از آنان اقدام کند.

این‌که در شرایط کنونی در داخل کشور بهترین راه‌های مقابله با ظلم چیست و کدام شیوه‌ها بهترین نتیجه را می‌دهد تشخیص آن با کسانی است که در داخل زندگی می‌کنند و روزانه ترس و لرز را از سر می‌گذرانند. از نظر شرعی، درجه ضعف الایمان نفرت قلبی از ظلم و بی‌عدالتی است، که در سکوت و عدم تایید عملکرد ظالمان نمایان می‌شود. یعنی کسی که ضعیف‌ترین ایمان را دارد کمترین کاری که می‌تواند بکند همراهی نکردن با گروه ظالم و تایید نکردن اعمال آن است. یعنی نباید به هیچ صورتی اعمال شنیع این گروه را تایید یا توجیه کند زیرا این عمل مصداق تمایل به ستمگران است که در آیه 113 سوره هود (و لا ترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار) آمده و از گناهان آشکار و مستوجب عذاب الهی شمرده شده است.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکني د ليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولي

اما مشخص است که با صرف سکوت و نفرت قلبی هیچ وقت جلو ظلم و ستم گرفته نمی‌شود و انسان‌های آزاده نمی‌توانند همیشه به بی‌حرمتی و اهانت در زیر شلاق و شکنجه تن بدهند. از این رو اقدام‌های دیگری نیز فراخور توانایی‌ها و ظرفیت شرایط می‌توان در پیش گرفت. برای مثال، اگر مساجد و خطبه‌های جمعه وسیله حمایت از ظلم و پشتیبانی از حکام جائز قرار بگیرد، باید از اشتراک در آن‌ها خودداری کرد. در حدیثی که سنن ابوداود از ابو سعیدی خدری روایت کرده است واکنش زبانی و مدنی به اعمال ناشایست حاکمان در مجامع عمومی از جمله در نماز عید و نماز جمعه مصداق مقابله با منکرات شمرده شده و ادای دین دانسته می‌شود. طبق گزارش‌ها، هفته گذشته در مساجد جامع حکم امر به معروف خوانده شده است که اجازه دادن به خروج زنان و دختران از خانه را "دیوثی" گفته است. کسانی که چنین حکمی صادر کرده‌اند از نظر شرعی مستوجب تعزیر هستند و اگر محکمه عادلانه‌ای باشد باید به مجازات برسند. در جایی که به مردم چنین اهانت‌هایی روا داشته شود و کسی توانایی مقابله با آن را نداشته باشد، بهتر است از رفتن به آن‌جا خودداری شود.

آن چه اشاره شد تنها یک مثال بود. در واقع، در چنین شرایط تلخ و ناگواری هر کس هر کاری که برایش در جهت مقابله با این ظلم و بیداد مقدور باشد، از نظر شرعی و اخلاقی مکلف به انجام آن است. نوشتن در صفحات اجتماعی، تجمعات مسالمت‌آمیز، تحصن و اعتصاب‌های جمعی، انعکاس دادن رنج و درد مردم برای افکار عمومی، زیر فشار قرار دادن دولت‌هایی که با این گروه تعامل می‌کنند، و یافتن راه‌های بدیل برای ترویج دانش و آگاهی، بخشی از اقدام‌های ممکن است. این موضوع از منظر شرعی و درون‌دینی آن قدر اهمیت دارد که در روایات منسوب به پیامبر اسلام آمده است: هر کس که در دفاع از جان، مال یا خانواده‌اش کشته شود شهید است. این را ابوداود و ترمذی از سعید بن زید از قول پیامبر اسلام روایت کرده‌اند.

امیدوارم که حاکمان کنونی در اثر فشارهای مردمی اندکی بر سر عقل بیایند و کار را به جایی نکشانند که آن آب و خاک شاهد ناامنی‌های گسترده دیگر باشد و خون‌های بیش‌تری به زمین بریزد. آنان باید بدانند که بسیج کردن اوباشان و مزدوران و انداختن آنان به جان مردم بی‌دفاع، به گونه‌ای که در شهرک جبرئیل هرات دیده شد، بی‌پیامد نمی‌ماند و انسان‌های آزاده به زودی دست به واکنش‌های جدی‌تری خواهند زد، زیرا توهین، تحقیر، تبعیض، و لگدمال کردن کرامت آدم‌ها قابل تحمل نیست. آنچه امروز بر سر هراتیان آمده است فردا بر سر دیگر مردمان ما در سایر شهرها خواهد آمد.

[آرشیف: نویسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین](#)